

פערסטער צייטונג

אין דער ערשטער זעקס טעג... פארשטייט זיך פון זיך... פארשטייט זיך פון זיך...

דער ערשטער זעקס טעג... פארשטייט זיך פון זיך... פארשטייט זיך פון זיך...

№. 69. פערסטער יארהונג

פערסטער יארהונג

Pest, den 14. Juni 1878.

ערשטע דעם קאנגרעסעס.

ענדלעך איז נון געשען דער קאנגרעס אין בערלין ערשטע יארהונג. דער קאנגרעס-ערשטע יארהונג וואר מיט גראסער פיערעליכקייט פער-בונדען נאכן בערלין יאר אין דען מינען אים דא עס קאנגרעס-געבוירע פארשטייען מיטשער איז געווארען צו זענען דער ערשטער יארהונג-בער פארשטייערען אים יאר לאדע בעקאנס-פיערען דער גראסע מיטשער-פיערענעס עט-לאנדעס. דער ערשטע יארהונג קאנגרעס איז אלץ אונטער בעקאנספיערען דער פירערענע בער-יאמן דען איראעלי דער און זינער זינער ווען ווען נאך בעקאנספיערען קאמען סאליסבורי שווארץ און גארטאקא. גארטאקא איז נאך אונטער זעהר ליידענדיג אים מיטען אים וואנען אין דען קאנגרעס-זאל היינטיגעטראגען ווערדען. דאן קאם דאס אנדראשי זאמען דעם האפראטער דאצ (אין ווען) וועלכער בערליס אלס אונטערזעהר אדעליגע ערקלערטע יאר. היערויף פאלגען דיא פאנאזישען אונד איסאל-ענישען עוואנטען. דיא טרוקישען געווארען יארהונג און דער ערשטע קאנגרעס-זעצונג נאך ניכט ערשיינען.

דיא ערשטע דעם קאנגרעסעס ערשטע יארהונג מיטשען נאך אונד אונד היענעס ניר בוז האלס אונד אונד דיא פערהאנדלונגען ווערדען געווען און דער ערשטע יארהונג ניכט פער-אפגעטויליכט ווערדען.

איים היענער ערשטען זעצונג דעם קאנגרעס-עס ווארדען ניר פאלגענדיגע פערשטענליכע: נאכדעם פירטען ביסטארק און קאנגרעס-מיטליע-דער קרין בערליס האטטען שטעללעט דאס אנדראשי דען אונטראן מאן מאנע דען פירשטען ביסטארק צום פיערענעס דעם קאנגרעסעס וועלכען זינער אונטראן אים און איינשטי-מיט אונטעראמען ווארדען. און זינער ערדע דרוק-טע גראף אנדראשי אים נאמען אללער פערזאם-מעלשען דען וואנש אים. דאס קאזער וועלכעס סאליסבורי ווערדען געווען ווערדען.

ערשט מאנאט יארד דיא איינשטיכע ערס-טע ארבייט-זעצונג שטאטטפירען בוז דאזען ווערדען ענקענישטיגע ענישערענען אונד פאר-פערהאנדלונגען צווישען דען קאנגרעס-געווארען שטאטטפירען, אים דיא קאנגרעס-ארבייטען צו ערלייכטערען. גלייך נאך דעם געשטרעקען קאנגרעס-זעצונג האטטען גראף אנדראשי מיט דעם היישישען געווארען שווארץ איינע לענערע בעשער-בונד אונטערדעס האט גראף אנדראשי אים מיט דעם פירשטען ביסטארק, מיט לארד בעקאנס-פיערען אונד לארד סאליסבורי דיא צווישען רוס-לאנד אונד עסטערייכ-אינאן בעשטענענען שטרייט-פראגען אייסהירליך בעשערדאכען. דער קאנגרעס יארד ניר דאן זעצונגען האל-טען, ווען פארדער בייא דען פאר-בעשערענען אונד פאר-בערעהאנען דער געווארען איינע איינטיגע איבער דיא פארנעלעטע פראגע ערשיינען ווארד. מאן האפט נאך אונטער אים איינע פירערענען ווערדען. דער רוישען קאזער האט דען וואנש אייסנערדריקט, שאן אין 14 טאגען דיא געוויסטיש צו ערלאנגען, אב ווען פירערען ארער ווייטער דען קרענע האבען ווערדען. דיא רוסענען מאכען נאך אונטער גראסע שטענענען אים זיך בעקאנספירען ניכט געהמען צו לאסען; דאך האט ענגלאנד שאן ערקלערט, דאס דער רוישישע

קאזער פאר בעקאנספירען ניכט אלאסען וועלן. דא ער זיך בייא דער ערשטער נאכגענישטיש אין דען איינען זעצונג איינענען פאקקעס זעהר העראב-זעצען ווערדען.

געשען אבערס וואר בייס דעשען קראנ-פירענען איינע גראסערע פאר-צייט צו וועל-בער אללע קאנגרעס-געווארען געווארען ווארען. ווערענדיג דער שאפעל וועלכע דער היענער קראנ-פירען פאלגענען טוינען-שפודן; ווען צו בער-לו פערזאמעלעטע קאנגרעס האט זינען איינשטען דאס ערשטע יארהונג. דאס ער דיא בעשטען וועשע פיר דאס ווערדען-געווערדענע מינעס פאטעריס אייסנערדריקט, און דאס דען פערשטענען דער מעכטע פיר דעם זעצונג דעם מיטשענען אונד האפטען דאס אונד ער ערשטענען הונד איינע איינ-נינג געווארען ווערדען וועלכע דיא בעשטע-גראד-מיט דעם אללגעמינען פירערענעס אים און מדינען אים דאס אונד ווערדען דעזען פערשטע-טער היער פערזאמעלעט זעהר.

אין צייט יידישע דעפירטע אים פאר-זיך עס קאנגרעסעס נאך בערלין געווען. דיא ביינען יידישע דעפירטען זינען הער נע-ט פער וועלכע פאר איינען יארהונג איינע יידישע אקערבייא-קאלאניע אין פאלעסטינא (אין געווענעסען - דאן הערד קאנגרעס) דער אונטערזעהנענע מענער דער פארזינען און-האלטשטען ערשיינען. דיא הערדען געשטער-אונד קאנן ווערדען פאר דעם בערלינער קאנגרעסעס דיא אונטערזעהנען דער איראעלישען אים אר-עני-טע אונד נאמענליך אין רוסענען פערשטענען. טאגע עס איינען נון געלינגען דיא געוויסערע-טיינע דער ווען אים איינענע צו ערשיינען.

אין דער געשטענען זעצונג דעם אונד א-רבייטען פירשטען פאלגענדיגע דענען: דעפירטע מאקס ארמעני פאלגענדיגע דענען: הייטע איז דער איראעלישע קאנגרעס עראש-נעט ווארדען, בייא וועלכעס זיך אונד אונד אים-ווערשטער געשטענען גראף אנדראשי בעשערענען ווען אונד גראף אנדראשי איינען דיא אונטער-אונד פאלגען דער דאס פערזאמעלעטען שטאטס-מענער איינשטענען אים, אז קאנן דאך אונד ער אים פארדענען ניכט געוויסעס זאגען, אס טאגע זינער ארבייטען צום קאנגרעסעס האט ער וואר איינע ארבייטע-פערען און דיא ארמענען ערשיינען לאסען, וואס בעוואנדערעס איינשטענען ערשטע - טאן ערזאנעטע וואלד דען פירע-דען; אבער עס קאנן נעמאנר וויסען אב ער אייך קאמען ווערדען אונד עס קאנגרען יעדע-פאללס איבערראשענדיגע עראיניסעס איינשטענען בעצוגליך וועלכע דער לאנד דען וואנש האבען ווארד, צו וויסען, ווא זיך אונטער ערשיינען גענענאכער זענען עראיניסעס פערהאלטע. אונד ערלייכע מיר דאזער און דען הערדען מיט-טער-פירענענען פאלגענען איינשטענען פארשטייען צו רויכטען; דיא זעצונגען דענען רויכטענען אונד ער ווערדען באלד צו ערדע זיין עס קאנן אלזא דער פאלל איינשטענען דעם ווען ווערענדיג דער וויכ-טיינען עראיניסעס; קיינע רויכטענען-זעצונג האבען ווערדען; נון פראגע אונד; האט דער הער-מיטשער-פירערענען שאן פארזעהנען, דאס גלייך נאך שלום דער ערשטער רויכטענען-זעצונגען דיא וואלדען פיר דען נייען רויכטענען פארזעהנענען ווערדען זאללען.

דאזיך ערוואנדערטע דער אונטערזעה-ען

ניכטער-פערזעהנען לויטען אים דענען אים-טעפערעלאציען און איינער דער געשטענען זעצונג-נען אונטערזעהנען זיך קאנגרען נון דענען אונטער-פראגען ערזאנען, טויט יארד זאגען; עס ווער-דער נאך קיינע גראסע ארמענע-בערענענען אונד קרעניס-דיסטינגען פארזעהנענען מאן פערשטער-קע ניר דיא ארמענע און דען געווענען אים דאס זענע אונטער אונד אללע פירערענען בעווענענען צו איבערזעהנען - אונד וואלדען ווייטענען עראיני-ניכטע איינשטענען, און וואר דיא רעניענען דען נייען רויכטענען זאפאט איינשטענען.

דיא זיט פארזעהנענען עראיניסען דער איינע-טראפפענען דעשענען לויטען: 1) ער 14-טען יאר אין דען היענענען דע-געווענעס-קריגען הערדעס דיא אונטער דאס דער קאנגרעס בלאס 10 טאגע הייערן דערשטע ווער-הער דער ערשטע אונד דערשטע בעשערענען דער הייער-פירשטע איינע פערזאנאליע ערשיינען ווערדען קאנגרען, צו פערשטענענען דער איינ-געווענענען זאלל איינע איינע קאמפיוטאן איינ-געווענענען ווערדען דיא אונד בערזאנענען ניכט אין בערלין זאגענען און ווען האלטען ווערדען.

2) ער 12-טען יאר מיט איינשטענען דער פערזעהנענען דער שרייב-אונד בערליס דיא אונטערזעהנענען ווערשטיינען מעכטע הייער הייער איינשטענענען, דיא יארהונג שאן אייך דען באהאנדלען וויס נאמען דעם פירשטען ביסטארק בערליס אללע פערהאלטען און פאר איהרען וואהנענען איינע ערדע-יאבען אלס פירערענען דעם קאנגרעסעס יארד אונד צווישען פירשט ביסטארק געווענענען ווערדען, דיא פערהאנדלונגען ווערדען געווען געווארען ווערדען, דיא זענענע אונד הייער וועלכע דיא פאר-איינשטען פיר דען קאנגרעס אים דרוקע צו בעוואנדען האבען יארה-דען בעוואנדענען, דאס איז פאם איינשטענע-דע-זער שרייב-שטיקע ניכטע אונד זאגען ווערדען.

3) ער 13-טען יאר קאנגרעסעס דיא ערשיינען ווערדען ווער דעם קאנגרעסעס אין שרייב-פאלגענען און וועלכעס דיא דען בעווענען ליענערט, דאס דיא בילדארען דיא אבייטע האבען, דיא שרייב-אונד איינשטענען אונד דיא אים אירא-פא געווענען צו פערזעהנען.

פערשטע דעם יארהונג.

אין 1) מיטשען עראיניסען עראש-נעט ווארדען, בייא וועלכעס זיך אונד אונד אים-ווערשטער געשטענען גראף אנדראשי בעשערענען ווען אונד גראף אנדראשי איינען דיא אונטער-אונד פאלגען דער דאס פערזאמעלעטען שטאטס-מענער איינשטענען אים, אז קאנן דאך אונד ער אים פארדענען ניכט געוויסעס זאגען, אס טאגע זינער ארבייטען צום קאנגרעסעס האט ער וואר איינע ארבייטע-פערען און דיא ארמענען ערשיינען לאסען, וואס בעוואנדערעס איינשטענען ערשטע - טאן ערזאנעטע וואלד דען פירע-דען; אבער עס קאנן נעמאנר וויסען אב ער אייך קאמען ווערדען אונד עס קאנגרען יעדע-פאללס איבערראשענדיגע עראיניסעס איינשטענען בעצוגליך וועלכע דער לאנד דען וואנש האבען ווארד, צו וויסען, ווא זיך אונטער ערשיינען גענענאכער זענען עראיניסעס פערהאלטע. אונד ערלייכע מיר דאזער און דען הערדען מיט-טער-פירענענען פאלגענען איינשטענען פארשטייען צו רויכטען; דיא זעצונגען דענען רויכטענען אונד ער ווערדען באלד צו ערדע זיין עס קאנן אלזא דער פאלל איינשטענען דעם ווען ווערענדיג דער וויכ-טיינען עראיניסעס; קיינע רויכטענען-זעצונג האבען ווערדען; נון פראגע אונד; האט דער הער-מיטשער-פירערענען שאן פארזעהנען, דאס גלייך נאך שלום דער ערשטער רויכטענען-זעצונגען דיא וואלדען פיר דען נייען רויכטענען פארזעהנענען ווערדען זאללען.

לאחר וירדע זיך אלאז פֿרענע האלטען, איס ניכט גלייכצייטיג מיט רוסלאנד אין און נעוואלטיגעס אינגליש פֿערזעקלעס זי ווערדען. אלע מעכטע אייראפאישע נאמענטליך אבער ענדלאנד אינד עס-טערווייב-אונגארן. העטצען נון דיא גינסמיסעס געלענעהוים, דען רייסישען טאדעס-פֿינד פֿיר לאנגע, זעהר לאנגע צייט צו פֿערניכטען. נור נראף אנדראשי האט אן אללע שילד. ער ליעבט דאס רוסען נאך בעלעבען אפֿרדהייגען אונד ערקלערטע אימער: ערסט דאן אייפֿצוטרעטען. ווען דיא אינטערעסען פֿעסטרעווייב-אינאנאישע בעריהרט ווירדען. אלליין ווא ניכט דען איד נור איינע פֿונקט אים נאבען איינעמע דער דיא אינטע-עסען אונזערע מאנארכיע נייכט בעריהרען זאלטע. דאס אייראפאישע מער, דאס שווארצע מער, דאס מיטעללענדישע מער, דיא דאני-דיא זאגע, דאס באלקא-ענברגע, קאנסטאנטינא-פעל - איבעראלי, איבעראל אן דיעזען פֿערשיע-אינטערעסען מיט עסטערווייב-אונגארן זיינע אינטערעסען צו וואהרען זוכען. אבער נראף אנדראשי איז און אינטערעסען קאנסטאנטינא דעם אינטע-עסען פֿראנץ ליעבער איז, אלס דיא ווירמליכע דיא וועלט הוינט, דאס ער ערסט אמאל איי-פֿרעטען ווירד. ווען דיא עסטערווייב-אינאנאישע אינטערעסען בעריהרט ווירדען, דאס איז עבען אין זאלבער עעהלעך, ווא דאס דרויא-קאווער-בערטיס, אין דעם נראף אנדראשי נאכטוואס אלס דאס פֿינפטע ראד און דער וואגען גלייבט איינע ווארטע: וויר ווארען אין דער פֿערנאנגעהויט נע-פֿאשט וויר זינד יעצעט אין דער נענעווארט נעפֿאשט אינד נון קאסטט דאס קאנגרעס אים אינס איד פֿיר דיא זיקנפט צו פֿאשען. איד אונס ניכט, ווא לאנגע דיעזע פֿאשערייא פֿארשטייערן ווערדען - זאיינע דיא איינעוועגען לרוויג קא-שטחיס. דיעזער מאן איז ערדאך מיט דער פֿא-ליטיק אינזערע מאנארכיע ניע צווייפֿעטען געווע-זען. דיא צוקונפט ווירד דיא בעווייזע ליעבער. דאס דיא בערייבטינגען קאשטחיס ניכט בעריהרעט געווען זינד.

אנטרא אייגעבראכט: "נאכדעם דער קאנגרעס אין בערלין נור ווענען לאזונג דער אריענטאלישען פֿראנץ צוזאמענטרעט: נאכדעם עס צו האפֿען איז: דאס דיא זידען זעלבסט אדער איינע רע-גירונג, ביא דיעזער נעלענעהוים דען געדא-קען ווענען וועדער הערשעלעלעלונג דעם "יידישען רייכעם" אריבען ווערדען; נאכדעם עס פֿרענער פֿאלקאמען רייכטיג איז, דאס ניכט בלאס פֿיר דיא פֿרויהייט דער כריסטליכען פֿאלקס-שטעמעט אים אריבעט געדאנט ווערדען מיסע, זאנערען איד פֿיר דאס וואהלענעהען דעם יודי-שען פֿאלקס, וועלכעס זיט לענגער אלס 1800 יאהרען אים זיינען געווען. ערשטליכען איז-זא מאנע דער אינאנאישע רייכסטאן דען מינס-טער דעם איינערטיגען באווייבטראגען, איד דעם קאנגרעסעס דאחן צו ווירקען, דאס פאלעסטינא, ענטשעלעלעכער דרווייטען ענטשעלעכער אינטער-דער אבערהערשאפט דעם סולטאנע אדער פֿאלק-קאסטען אינאנאנעני צו איינעם "יידישען שטאט-טע" ערקלערט ווערדען, איד דיא זידען אינטער יאהרען אים זיינען געווען "היינטיגע" לעבען מאנען-ווי וויר ווירדען היערוך דען זידען צו איהרעם אונ-טע פֿעהלעלעך איבער איד אייראפא ווירדען פֿאן דיעזען ליטען אינאמאל גילקליך בעפֿרייט זיין. היער-שאדען דיא זידען נור, וועהרעך דיא אים אריבע-טע, ווא דיא פֿעשיעדענען פֿאלקס-שטעמעט נאך נאנען און פֿינסטערניס אינד אינבילדונג לעבען, אלס ביישפיעל דעם שטרעבענס אונד דער טהעטיג-קייט דיעזען ווערדען. יעדער איז ניר אים זיינעם פלאטצע שטייטס ווערטה, דער פלאטין דער זידען קאן ניכט אינאנאן אונד איד ניכט אייראפא זאג-דערן עבען נור פאלעסטינא זיין. מאנען דיא דא-הער אהען געהען, ווא א קינען שארען זאג-דערן נעטצען שטיפטען ווירדען - "דיעזער אן-טרא" ווארדען אים הייכסטאנע נאטורליך מיט פֿיעלע הייטערקייט אייפֿעננאמען, דער נייזע פֿערווענט ניע זאמטע היערווייב, לידער האט דער אינאנאישע רייכעם, דאס ערשט ניכט בעריהרעט דעם בערלינער קאנגרעסעס בעשליסע צו פֿאס-טען. ער איז ניר צו בעדויערן, דאס הערר איש-לייב ניכט אלס דעלעגירטער צום בערלינער קאנ-גרעס ענטשענעדעס ווארדען, אים דאָרט זיינע אן-טרענע ווענען איינערטייג דער זידען איז ער-רייכטיג דעם "יידישען רייכעם" צו פֿערטרעטען. אָב הערר אשויטיג דאָרט אס פלאטצע ווערען דאס וויל איד ניכט בעהייפטען; אלליין אפֿיעל איז עווייט, דאס אין מענטש מיט זאלבען לעבער-ליבען געדאנקען היער אים אינאנאישען רייכסטא-נע עווייט ניכט אים געאיינעטען פלאטצע איז א (אללעמיינע הייטערקייט).

* "אללע א ב ע ט" אדער דיא בוכ-שטאב א ב ע נ-א ר ד נונג אים קאנגרעסען. ביא איינער פֿעראממלינג אללער שטאטסמענ-טער דער פֿערישענען אייראפאישען נאָסמע-טע איז עס איינע נאָטע שוועריגקייט, דיא זיטע נאך דעם איהנען געביהרענען ראנגע צו פֿערהיילען. דא מיסע זיך דער איינע דאריבער פֿערלעטען פֿיהלען, דאס דיעזער אדער ענער פֿא ר א איהם איינען זאם עדהאלטען. עס איז דא הערר איין רעכט גילקליכער געדאנקע, דאס דיא זיטע דער שטאטס-מענגער נאך דעם אלפֿאבעט אדער נאך דער בוכשטאב-אונד-דונג איינעמייט ווערדען, אונד איהם הייכטיג ניכט דיא דייטשע אדער ענגלישע, זאנערען דיא פֿראנצאזישע שפראכע מאס-געבער. דיא ריהענע-פֿאלגע ווארדען אלאז דורך דיא פֿראנצאזישען בעקענען דער שטאטס-מענגער-געשעלעט, ציעטס קאסטע נעמליך דייטשלאנד (Allemagne), דאן עסטערווייב-אונגארן (Austrie-Hongrie), פֿראנקרייך (France), ענגלאנד (Grand-Bretagne), איטאליע (Italie), רוסלאנד (Russie) אינד דיא טירקיא (Turquie), דיא ארמע טירקיא שיינט אלאז אין יעדעם פֿאלגע אינטער דען אייראפא-שען נאָס-מעכטען דיא ל ע מ צ ט ע שטעללע איינציעהמען!

* (א י נ) נייער אויפֿשטאנד א י נ ק א י נ ט א נ ט י נ א פֿעל.) ניעמאנד אריישיפט דען רייסישען פֿלענען זא אייפֿריג אין דיא האנד ווא דיא טירקיא זעלבסט דורך דיא זיינען ווירדען און איהרעם איינע, איינע עפע-שע אים קאנסטאנטאפאל בעלדעס נעמליך: פֿאס-11-מען דיעזעס דראנגען דיא סאפֿאס (פֿיר-קישע שטרענגען) אין דיא זיינע דעם מינס-סער-ראטהעס ווא דיא דיא אבזעצונג דעם סול-טאנע פֿערקונדען וואָללען. דיעזער פֿערוך איז מיסילונגען, דיא אללע איינעווערנענען סאפֿאס פֿאן הערבייאילערעס מיליטעריע בעוועלטיגט אינד פֿערהאלטען ווארדען. דיא פֿייער-בראנדע אין דער שטאט הייען זיך מעגליך. - וואס זאלטע מאן אלאז איד דעם קאנגרעסע זאנען, ווען רויס-לאנד מיט דער בעהייפטונג אייפֿטרוט, דאס דיא צישפענען דיא דער טירקיא אינאנאנעט זינד וואהרליך ווען דיא סאפֿאס ניכט איינמאל דיא פֿערהאלטענע דעם קאנגרעסעס ווויג אבואר-טען וואָללען, דאן זינד דיא איהרעם פֿאטער-לאנדע בען זאלבע פֿינדע. אלס דיא רוסען זעלבעס!

* (דיא שלענערייא דויער ט פֿא ר מ.) דיא רוסען האבען דאס וועניג ערפֿריי-ליכע בעוואוסטזיין איד וועהרען דעם קאנגרעס-סעם שלענע צו ערהאלטען. זא ווירד אים אדר-מאנע זיינעם אלטעם איהר פֿאטער וון קאנגעס? - דערען זיא דאך!

"דיא אלאז דיא אנטווארט! מינע טהויערע פֿיינד דין! ערהארטען דיא פֿאן מיר, דאס דיא עהען ניכט אים הייסמעל געשלאסען ווערדען. דער ליעבע הערריכטעס האט עטוואס בעסערעס צו זעהן, אלס זיך מיט דען לוינג איי-נעם זיינען מעכטעס צו בעשעפֿטיגען, ליעבע-היראשען ניכט עס זעלשען, וואָז איד זי דיא ליעבע פֿענעהעס, אונד מאן איז גילקליך, ווען דער לייכטעס בלייבט. לער-נען דיא פֿאן מיר! איד הייראשען דען לאָד דאליבסארטע, זאנען איד צו ליעבען. - איד היירען! איד ווילל איהנען נאנען אייפֿריכטיג זאנען, איד ווערע גילקליך, ווען איד דען וויליאם הייראשען קאנגעס! אבער דאס קאנ-ניכט געשעהען! ניכט וואָלל דעסחאלב, וויל איד איהן איהנען ניכט אבזעצונג מאכען ווילל - זאנערען אים נאנען אנדעיעס נונדע. - ער קאן מיר ניכט הייראשען. - זא מוס עס בלייבען! איד מוס דען לאָד דאליבסארטע אונד דיא הייסען דען וויליאם הייראשען. - מיט דער צייט ווערדען דיא פֿעלליכע ערהארטען, ווארדען דעם זא אונד ניכט אנדעיעס געשעהן קאנגעס!"

"אונד איד זאנען איהנען! עס מוס ניכט זא וויין!" אים דיעזעס שפעכע קאן דער לעדער נור דאס שאַן ציר גענענע קאנגעסע ענטשענען, אריינע דען וויליאם האסע - אבער דיא פֿראנע איז, אָב דיא דען איינעטליך איינען אנדערן ליעכעס, אונד ווען יא: [ ] -

(פֿערשעצונג פֿאלט.)

פֿראנען, דיא ער איינע פֿעריינגעט אנטוואַרט בעהייכעטען. ער וואָללע דיעזען נענעשטאנד ניע אין פֿראנע שטעל-לען, אלס אָב עס נאנען איינער צוויפעל אונד זעלבסט-דייטשענען ווערען, איינעמאל פֿעקווינישע ער דאס אריינע זיין ווייב וון ווערען דאס אריינע איינעמע דאס דיא מיט איהרע וויינענע אונד אבערונג נאָסעס אייפֿעהען ערענען ווירדע.

אונד אריינענע ז - יע נעהר דער טאג דער ענט-שיידונג הערנאָקא. דעספא אונזווער אונד בערייכטער וואר זיא, איד ווייס ניכט (זאנעט זיא צו קארפֿלינ) וויא איד דא מיט דער שפראכע העררייכען זאל, ער מעהר אונד דאריבער נאכענעק אונד ען מעהר איד זיך מיט דעם געדאנקען פֿערייטען מאכען מאכטע דען וויל-ליאם צו הייראשען, אים נור דעם לעשצען וואנשע מיר-נעם פֿערייכענען פֿלענע-פֿאטעס צו פֿאלגען - דעם-טא מעהר קאסטע איד צו אריבעציינגען, דאס איינע פֿע-רייכונג צווישען מיר אונד וויליאם אינמאלוך אים. און שווינגען פֿערהרעטע מיר נאך מעהר, ווירדע ער מיר פֿרא-קאנגען - קארפֿלינע! זינד דיא מיר איינע אויפֿריכטיגע ווירדען!

"האבען זיא יע דאראן נעצוויפעלעס?"

יין, פֿרייא האיע זאנעט מיר, דאס דיא איד מיט וויליאם זעהר געוויינעט זינד, קאנגעס זיא ניכט איינע פֿערייכטען, צווישען מיר אונד איהם ווין; ניכט איינע פֿערייכטען צו הייראשען, זאנערען צו אונזערע פֿע-רייכען, איד לענע עס איהנען אין דען אוינגען, דאס זיא אין וויליאם פֿערייכטע זינד, נון נאָטעס אים מירן ציינע, דאס

איד איהן האסען; דיא בייזען זיך נאר קיינע נעוויסענס-בוסע צו מאכען ווען זיא איהן מיר אבזעצונג מאכען. "טהויערע פֿריינדן! וויליאם ווירדע מיר האסען, ווען איד זיא פֿאן אים טרענען זיא, קאנגען איהרע ווי-דערוויללען אים נענענאבער בעקעסעסען, דענקען זיא זיך, דיא קאנגען ניכט אנדעיעס זיא מיסען איהן הייראשען אונד זיא ווערדען זיך דאן דאין לייכטער פֿינגע קאנגען, מיט דער צייט ווערדען זיא איהן פֿעלליכט איד ליעבען קאנגען."

ווארדען מיט איד?"

"אללע וועלט שפייטע שאַן פֿאן דיעזער הייראשה, היער בעהייכעטע זיא שאַן יעדער אלס לארד געלעסען. (זאנעט פֿארפֿלינע.)

ווא ווערדע איד דיעזען אים פֿערהאלטען, איד ווילל ציר שטופער צוריק, איד קאן דאס ניכט ערשאנען זיא "אריינענען" נאך פֿאך איינען וואָנען האבען זיא דען וויליאם וואָלל ניכט געליבעט, אבער איד ניכט נע-האסט - הייסע האסען זיא איהן זאנאר! וויא קאסטע דאס? איד פֿרייכע, דאס ניכט דער האט צו וויליאם זיא זא איינער פֿאסטונג בינגע זאנערען דיא ליעבע צו איי-נעם אנדערען! - הא זיא ערהארטען! ווען ליעבען זיא היער? פֿיעלליכעס מינען לאנגווייליגען ביימינאם דאָלש-טאיער דער אונטער פֿאן ווינעם רייכסטום, פֿאן ווינען נאך-טען בעוויסזונגען, יאנר-פֿערהלעך אונד יאנר-הונדערן שפייטע זיא - אדער ליעבען זיא פֿעלליכעס נעלע אבערס לענאנד? נון, דער אים זינד אונד שאַן, יא קליינע, דיא זינד נעפֿאנ-נען! אבערס לענאנד אים פֿיר זיא, וויא נעשאפטען! - אדער ליעבען זיא נאר דען הערן דע איראפאלי, דער פֿער-

אונד זיא פֿעלליכעס מינען לאנגווייליגען ביימינאם דאָלש-טאיער דער אונטער פֿאן ווינעם רייכסטום, פֿאן ווינען נאך-טען בעוויסזונגען, יאנר-פֿערהלעך אונד יאנר-הונדערן שפייטע זיא - אדער ליעבען זיא פֿעלליכעס נעלע אבערס לענאנד? נון, דער אים זינד אונד שאַן, יא קליינע, דיא זינד נעפֿאנ-נען! אבערס לענאנד אים פֿיר זיא, וויא נעשאפטען! - אדער ליעבען זיא נאר דען הערן דע איראפאלי, דער פֿער-

גלויך פערשטענדיגט ווערדען. — דיעזער ערלאס איזט פיר דיא לעהרער, וועלכע אַמט אהנע גרונד פאן דעם געמיינדען ווען-געיאנט ווערדען. געוויס זעהר נענטליג, אָב יעדאך דיא בעהאַרדליכע נע- וואלט דען געמיינדען גענעאמבער פיעל געזען ווירד, איזט נאטירליך איינע אנדערע פראגע, פֿאַר בעיקן דער קאנטשטיטוציאן אין אונטארן האבען דיא בעהאַרדען איינע גראַסערע געוואלט געהאבט גענען דיא געמיינדען, אָהנע יעדאך מיט דענעל- בען עטוואס אויסגעריכטעט צו האבען. דער ווען- געזאמטע דעהרער בלייבט עבען ווען-געיאנט. — יעצט האבען וויר איינע קאנטשטיטוציאנעללע רע- גערונג, אונד דיא געמיינדען האבען איהרע איי- טאָנאמיע. עס איזט דאהער זעהר צווייפעלהאַמט, אָב דען דעהרערן מיט דיעזעס פאפיערען ער- לאסטע פיעל געהאַלפֿען ווערדען דיא פֿאַסטע (נאך אײַן קאַננרעס) דער געדאנקע פֿאן קאנגרעסען מיט אין דיעזעס איי- געבליקע זאגאנען אין דער לופט לעיקען. דער בערלינער קאנגרעס צעהט יעצט שטארקליך דיא אייגענעקאמפּקייט אלערע וועלט איהר זיך. גלייב- צייטן שטרעבען דיא געאַלאַגען אין איהרער גענעל-פעטיציאן אן דען רויכסטאן וויא וויר אין פֿאַרזיער נוממער בערייטט מיטגעטהיילט, דיא אייגענע פֿאַרזיער איינע בעיקן ווישען אונטער-קאָנ- גרעססע פֿיר אינאראן אונד זיעכענדיגען אן. דאמיט איזט אבער דאס מאס נאך ניכט פֿאַלר. אים "פעסערע לאַרד" פֿאַם 18. דיעזעס פֿעראַ- פֿעטליכט דער פֿאַרשיידענע דער איהראַקאסען געמיינדע צו מאַאָר איינען איהרע וועגען איינבע- רויגט איינע ווישען "שטאטס-קויא-קאנגרעס- עטע". דער איהרע ליטעט וויא פֿאַלנט: שאַן פֿאַר איינען וואָגען האט דער פֿאַרשיידענע דער שטאטס-קויא-געמיינדע צו טרייני איינען איהרע אן דיא פֿאַרשיידענע אַללערע שטאטס-קויא- געמיינדע דעם אטערלאנדעס פֿעראַפֿענטליכט, דאס זיא צויר איהרונג איהרע איינבערען איינע פֿעראינבארונג הערבייפֿהרען מאַנען. וויר האבען אַללען גרונד, דעם לאבליכען פֿערשטאנד צו טיר- ניי פֿאַר איינען געדאנקען אונקבאַר צו זיין וועלכער אַללען אַללען העכט- אינד פֿירענליכ-דענקערען שטאטס-קויא-געמיינדען אין אונטארן אינד זיע- בענדיגען געוויס פֿירדיג בערייטט וואַרדען. עס אינטערענט קיינעם צווייפעל, דאס דער רויכס- טאן דיא איינבערעסען פֿערשטאטס-קויא-געמיי- נדען געבירענדיג בערוקובטיגען ווירד, איינע ניר איינער פֿאַן צווייא פעללען איזט דענקבאַר: ענט- ווערען האבען דיא שטאטס-קויא-געמיינדען אן- לעס רעכט אויף דען שיל-פֿאַנד איינגעביטט. דאס- מיט מאן אבער פֿאַרזען: ווירד דעם דאס קול-

טום-מיניסטעריאם פֿיר דיעוועלבען טראַסערעס דען בעטראַט פֿאַן 8897 אלס שיל-סובווענציאן בע- שטימט? האבען אבער דיא שטאטס-קויא-געמיי- נדען איהר רעכט אויף דען שיל-פֿאַנד ניכט איי- געביטט. יארום דעהרלעך זיא ניכט אלס שיל- סובווענציאן איינע גלויך דאהען סוממע וויא דיא פֿאַרשיידענע- אדער אַרטהאדאָקסע פֿאַרטייא? ווארום זאַללען עס דען דיא שטאטס-קויא-געמיי- נדען דולדען, דאס זיא פֿאַן דער "פעטערליכען" רעגירונג זא "שטייערמאַטערליך" בעהאַנדעלט ווערדען? בעבען דיעזען רויגען געלד-אינטערעס- סען ניכט עס אבער אויך נאך אנדערע פיעל ווערשפֿאַללערע אינטערעסען דער שטאטס- קויא-געמיינדען. דיא רויפליך בעשפֿאַכען אינד פֿעררהאַנדעלט ווערדען מיטפען. צויר וואַהרונג אלל דיעזע אינטערעסען ווערע איינע באלדיגע צי- זאממענקונפֿע זעמטליכער פֿערטרעטער דער שטאטס-קויא-געמיינדען דעם לאנדעס אונבערדיגט נאָטור. אויף איינער זאַלבען פֿערזאמלונג וואל- לען וויר יענען געמיינדען וועלכע הורן שטיי- טעקייטען אונד עיינע עענקעוויקע צערויסען זינד, דען בעווייז ליעפֿערן, דאס עבען דיא שטאטס- קויא-געמיינדען דיא פֿירענליכסטען זינד. דיא אויף דיא פֿעסטיגונג אינד אויף דאס אונזעהן דעם איי- נארישען ודעקטיווס דעם גראַסע ענטיכט לעיקען. וויר זינד איבערצייגט, דאס איינע גראַסע צאחל יידישער געמיינדען אין אונזערעס פֿאַטערלאַנדע קיינען אייפֿרובטיגען וואונט קענען, אלס איהרע ביהערייגען אונד פֿאַרשפֿאַכען אַרטהאדאָקסען קאנטשטיטוציאנען וועגענזעלענען, אים אויף דען אַלטען באַדען דעם שטאטס-קויא צווייטקעהרען. דער שטאטס-קויא בילדעט דיא מוטט פֿער אין איהרעל. דיעזע מיטטער ווירד זיך פֿירען וועגן איהרע קינדער, דיא זיך ביהער גענעווייטיג בעקעמפֿענען, פֿירענליך אין איהרען שאַם צי- ריקקעהרען ווירדען. מאנע דער פֿאַרשטאנד צי טירני מיט אַללען נאָט-געמיינדען דעם שטאטס- קויא אין דיעזען בעצעהונג זינד אים איינפֿער- נעהמען ועטצען דאמיט דיעזע פֿערזאמלונג ער- מאַליכסט צוזאממענערען קאננען? — (יירד- האבען אלוס מיט איינעם פֿאַרמיליכען שטאטס- קויא-קאנגרעסע צו טהון. וויר זינד יעדאך נייע- ריג. וואס דיעזע עהררען אייגענליך אויף דיעזעס קאנגרעסע מאכען ווערדען? ווערדען זיך פֿיר דיא אונזאמע דעם "שלחן ערוך" אויסשערעכען דאנן האבען זיא זיך דיא אַרטהאדאָקסען אן- געשלאסען ווערדען זיא דאס וואַט "שלחן ערוך" ניכט ערוועכערן וואָללען, דאנן בילדען זיא ניר דיעוועלכע פֿאַרטייא וויא דיא אַלטען קאנגרעסער- שלחן ערוך אַרבער ניכט, אַרטהאדאָקס אַרער

קאנגרעסלער. איינעס פֿאַן בירדען איזט ניר דענק- באר: איין מיטטערלינג עקספּירט ניכט. מיט דער איינבערעפֿונג איינער זאַלבען פֿערזאמלונג ווירד דאהער עבען דאס וויא שטאטס-קויא איינען מיטפען. דיעזער בענדיפֿע קאנן עבען ניר זאַלאַנע עקספּירטען, אלס דיא שטאטס-קויא-געמיינדען שפֿאַכענע שפעללען איינגעמאָנען? (לוידינג קאשויט'ס אנזיכט אייבער דען קאנגרעס) דער מיטאר- בייטער איינעס איטאליענישען בלאטטען וואר פֿאַר וועיניגע טאגען וויא קאשויט'ס און פֿאַרלאַנג וואר זיך ביא דיעזער געלענענדיג זעהר איינטיג איבער דען קאנגרעס איהרע הויפט אים אינדעם ער איינען אַרעס זאמען: איך מוס עס צו מיי- נעם אייפֿרובטיגען בעדויערן אויסשפֿערעכען, דאס דיא איינבערעפֿונג איינעם קאנגרעסעס פֿיר נאנין אַרטהאָא איינבערעפֿונג אבער פֿיר דיא עסמאָנ- הויב-אינארישע מאַראַכיע אין אַנגליק וואר. דער קאנגרעס ווירד קיינען ווערדען פֿירענען ברינגען: ער ווירד בלאס דיא אַרטיקעלישע פֿיאנע פֿיר איינע צייט צו "פֿערטישען" ווען, דיא אבער באלד דארפֿן זי נייען וועלט-דייענען פֿירענלאַם- סיינ בעטען דירפֿען. איך זאנע עס אַפֿען, דאס איך דען זאַלייכען קויען גענען הויסלאנד געווינט העטען. דיעזע גראַסעס איזט אַ פֿאַלגע איה- רע קראַנקהאַפֿטען עראַבערונג-זיכט געמעהר- צו גראַסע פֿירלענענדיג: נאָרעהען, און האט נאנין אַרטהאָא גענען זיך פֿערבייטערעט אונד איזט צו זעהר ערשאפֿט, אים אים אונד ווירדשטאנד צו יאסענען צו קאננען. יעצט ווערע עס אן דער צייט געווענען, הויסלאנד געערע-צו-פֿירען אונד פֿיר לענגערע צייט איינשערליך צו מאכען. מאנע זינד דער מינינג הויסלאנד ווירדען אין דיעזעס פֿאַללע דאס מעכטיגע הייטשלאנד צויר זיכע הא- בען. איך בין דיעזער מינינג ניכט ביטראַכען איין געשיידטער אונד שאַפֿזיניגער שטאטס- מאנע ער ווירד זיך ניכט מיט הויסלאנד פֿירכט- דען, אים גענען נאנין אַרטהאָא ען קאמפֿ איה- צענעהטען. פֿירט ביטראַכען וויס עס רעכט זיי- דאס אים פֿאַללע איינעס איינליקליכען איינזאנ- נעם דיעזעס קויענעס ווין נאנעס יעדען ציאמ- געמיטערען מיטע. ער איזט נאנין אַרטהאָא פֿירענלאַנג דארבער, דאס ער ערשטען איינשערליכע דאס געאיינטיגע הייטשע ערוך" אין איינעהעליגע שערבען צערהאַלען ווירדען. פֿירט ביטראַכען איהר דער מאן ניכט, אונד איינע זאַלבע ערוונג- געשלאפֿט וויא אן איינדיג הייטשלאַנגעס עס איזט אויף איינע קארטע זעטצען זאַללעט. הייטש-

פֿאַרליעטאן.

מערקווירדיגע פֿעהעלטיגסען.

(80 טע פֿאַרזעטצען.)

אַבערס לענארד וואוסע נון ערסט יעצט. דאס זיין רעשטע אין סאיוו קיין אנדערער וואר, אלס בענאטין דע אויאעלי.

דיינע ריכטעטע נון אן בענאטין דיא פֿראגע אָב דאס וויקליך וואר איזט, דאס ער זיין שלאָס ווערע פֿערלאסען אונד נאך פֿאַרזו וואנערן ווילל — אונד בענ- יאטין אנטוואַרעטעט: "דיא אבריווע לענג וואָלל אין מיי- נעם פֿלאנע, אבער בעשלאָסען אויס זיא נאך ניכט." וואַנען זיא הער דע אויאעלי, וואס האבען איך איהנען געשאן, דאס זיא אויס יעצט ועלסטן בעווען אונד אויס זאנאר פֿאַרלאסען וואָללען? האבען איך זיא בעלידיגט, דאנן צאנקען זיא מיר אַרדענליך אויס. אונד דאנן לאסען זיא אויס ווערען פֿירערע זיין. — (נא שפֿאַך ארדיינע, וועלכע מיט לעבעפֿאַללען איינען אויף בענאטין בליקטע.)

"מיר בעלידיגט? נין! — אבער אים מענישליכען לעבען קאסען זאַלבע שוקאלע פֿאַר, וועלכע איינע פֿאַן זיינעס לעבעלינגס-איהענעשאלט ווערניסען אונד איהן איינענע אנטעוואַר נאך איינעם נאנין פֿערטען אַרעט פֿערזעטצען."

ווערנדיג בענאטין מיט ארדיינען געשפֿאַכען, זא- טע לאַרד דאָלשטאַרע צו לאַרד גלעדסען: "איך אין איהרע שפעללע ווערע זעהר אייפֿרובטיג. גענען הערן דע אויאעלי וואָלל ניכט, אבער גענען אַבערס לענארד.

איך פֿירכט, דיא זיינע ארדיינע ווירד זיך אין דיעזען שאַנען זיינען קאיואליע פֿעליכענען."

"דאסיר לאסען זיא מיר זאנען! (זאנעס ווילליאם) ווען איך ווילל, איזט אַבערס לענארד שאַן איבערפֿאַר- גען אין לאַנדאן."

"וויא וואָללען זיא דאס מאכען? וואָללען זיא איהן אלס פֿעריכטער אַנקלאַנע אונד אין קעקער ווערען?"

"דאס קאננען וויר לוידער זיא איינעם קאנטשטיטוציאנעללען שטאטעס ניכט מער, חוץ אבער איך לאסען איהן אוואַסירען צום פֿעראנעם, דיא אוואַסירען-צייט איזט עבען דא. אונד ער מוס שאַן איבערפֿאַרזען אין לאַנד דאן זיין?"

"אונד וועגן ער זיך פֿיר דיעזע האָנע שפעללע שאַסענעס בעראַקס אונד ליעבער הייער ביא ארדיינען בלייבט?"

"דאס ווילל איך עבען זעהן — אונד וועגן לע- נארד וויקליך אויף דאס אוואַסירען פֿעריכטעט, אים ניר הייער בלייבען צו קאננען, דאנן האבען איך עבען דיא אי- בערזייגונג דאס . . ."

בענאטין קאם נון אויף דיא שפֿעכערען צו, אונד לאַרד דאָלשטאַרע, וועלכער איסטער דיעזעס פֿאַן דער לעבער אונד איבער דיא צונוג וועבערלאַנגען, אָהנע זיך פֿירערע דאס צו שפֿעכערען צו איבערלענען, זאנעס: וויס- סען זיא הער דע אויאעלי, מאן פֿעראנעם עס איהנען אים הויזע דעם הערן מערשאַן, דאס זיא יעצט דיא מער- טאַמישע פֿאַמיליע נאר ניכט בעווען, פֿירט איהר מיניט, זיא העטען פֿאַן ארדיינען איינען "קאַבי" בעקאסען,

וועסחאלב זיא זיך געקעקט פֿיהלען אונד אים הויזניכט מער קאָסען."

"דאס זאנעט איך ניכט! דיעס פֿירט איהן אבער איך מיניען, און עהרד ער אויאעלי געשווערען שאַן אונד- גלויב אין דער ליעבע האטען אַרע זיך יעצט האַפֿטענען. לאָן ליעבט, מאן וועהט עס איהם אין דען פֿאַלשען זיינער שפֿירען."

"זא! (זאנעס אַבערס לענארד פֿאַרלאַנג) קעננען זיא זיך אויך שאַן אין דען הויט-פֿאַלשען אויס זעהען זיא יעצט מיניען ליעבע האנר, אונד לענען זיא אויס דען פֿאַלשען, וויא פֿיעלע וויבער איך האבען ווערען?"

"דאס וואָללען זיא גלויך וויסען, (זאנעס פֿירט הארע, איינעס זיא דיא הארע לענארדס בערייטיגט), זיא ווערדען ניר איינע פֿירט האבען, אונד צוואר זיינען, זאנע אונד זעהר רייכע!"

ווילליאם פֿערלאסען ער וואר וואָלל זאָ קלוג, אים אן זאַלבע זאנקען, דיא אויך אַלטע צווייטע ווייבער, מאכען ניכט צו גלויבען אבער ער פֿאַרטיינישט זיך דאָן, דאס ער פֿאַן דער זיינען, שאַנען אונד זעהר רייכען ארדיינען נאך ניכט דאס פֿערישענען צויר הייאטא האבען. —

זיעבענאירדרייסיגסטעס קאַפּיעל.

איינען שטאטס מיט פֿיעלען מיליאנען מענשען אויס לייכטע צו לענקען אלס דאס הערן איינעס ווייבעס. ווילליאם דער איך דער ערשטע ענלאַנגען אַללעס הורב- זעטצען קאננען שפֿירען זיך ניכט, ביא דעם זיינען שווא- בען מערבען ארדיינען מיט דער פֿראנע העריווערזיקען, אָב זיא איהן דאך הויאשען ווערען. ער געשוועט זיך ניכט צו